

Я, учительница начальных классов Саккырырской общеобразовательной школы имени Р.И.Шадрина Лариса Николаевна Рябчикова провела нетрадиционный вводный урок “Музыка и изобразительное искусство”.

1. Главная дидактическая цель урока – это проблемные ситуации и решения их для детей ситуация успеха.
2. Дети увидят видеосюжет “Увидеть бы в небе журавлей”, снятой Иваном Дьячковским. Исходя из увиденного дети раскрывают тему урока.
3. Ознакомлю детей со стерхом в виде беседы, где дети должны понять сколько яиц высаживает стерх, его рост и места обитания летом. Все эти данные взяты из научно – популярных книг, энциклопедий.
4. Познакомимся со стихотворением о стерхе Петра Тобурокова и выделим красивые слова. Для того, чтобы произведение стал красивым буду ставить вопросы которые последовательно раскрыли понятия: автор, композитор, исполнитель, слушатель – это ключевой принцип музыки. К этим мы будем искать следующие деятельности как передача танцем, воспринятое передать через изобразительное искусство.
5. Итог урока заключается передачей увиденном прекрасном через литературу, как искусство слово. И чтобы это воспринималось можно передать через музыку как песню, так и как танец, через изобразительное искусство.

Тема урока: «Можем ли мы через песню мысленно представить и передать услышанное и увиденное в изобразительном искусстве».

Материал к уроку: “Птица счастья – стерх”.

Цели урока: 1. Формировать умение мысленно представить через произведение и музыку птицу счастья – стерх.

2. Дать понятие детям, что изображая увиденное, воспринятое, мы можем выражать настроение, свое восхищение и свое отношение к жизни.

3. Введение детей через литературу и искусство в мир человеческих отношений к природе, к прекрасному и восприятие его в целом.

Оборудование: Плакат, фотооткрытки стерха, карта Республики Саха, книжная выставка, стихотворение П. Тобурокова, видеосюжет, аудиозапись, музыкальное и танцевальное сопровождение.

Этапы урока: 1. Орг. момент.

2. Видеосюжет.

3. Беседа о стерхе.

4. Ознакомление со стихотворением П. Тобурокова.

5. Выслушивание исполнителя песни.

6. Смотр танца.

7. Творческая работа учащихся.

8. Итог урока.

Урок хаамыта: 1. Тэрэһин чааһа.

- Үтүө күнүнэн күндү оҕолоор!
- Биһиги Уруһуйу ырыа нөҥүө көрүөхпүтүн сөп дуо? диэн ыйытыгыга эппиэттир урукка кыттыахпыт.
- Урукпут интириэһинэй, көрдөөх буоларыгар бары болҕомтолоохтук, активнайдык кыттан, ыллаан – үнкүүлээн, уруһуйдаан урукпут тематын арыйыахпыт.

2. Видеосюжет.

- Оҕолоор, биһиги билигин видеосюжет көрүөхпүт. Онно биһиги урук туох туһунан барыахтаабын билиэхпит. (Видео көрөөһүн).
- Дьэ, эрэ оҕолоор эһиги билигин тугу көрдүгүтү?
- Ханнык көтөр туһунан көрдүгүт? (Оҕолор эппиэттэрэ: **Кыталык**).
- Ол аата бүгүҥнү биһиги урукпут Кыталык көтөргө аналлаах эбит.
- Бу көрбүт видеосюжеткытын Иван Дьячковскай – Кыталык Уйбаан уһулбут. Кинини бары Кыталык Уйбаан диэн аатынан билэллэр.
- Баҕар ким эмит билэрэ, истибитэ буолаарай Кыталык Уйбаан туһунан? Тоҕо Кыталык Уйбаан диэн ааттабыттарай буолуой? Туох дии саныгыты? (Кыталык Уйбаан олобуттан кылгастык кэпсээһин).

3. Бэсидэ.

- Эһигиттэн ким эмит кыталыгы илэ харабынан көрбүт оҕо баар дуо?
- Ити кыталыктар олус сэдэхтэрин туоһулуур. Кыталык бөдөн уонна кыраһыабай көтөр. Бу көтөр 7-8 кг. ыйааһыннаах, кынаттарын уһуна 2м 28см.тиийэ буолар эбит.Тумса, атахтара кыһыллар. Икки кынаттарын төбөлөрө харалар. Кыталык 1-2 сыммыты баттыыр. Билигин бу дьикти, кэрэ көтөрү кыталыктары харыстыыр, өлөрбөт дьаһаллар ылыллан “Кыһыл кинигэбэ” киллэрбиттэрэ.
- Кыталыктар хонуу көтөрдөрө. Ууга соччо наадыбаттар. Хаар хараарда, харалдыт табыста да, кэлэллэр.
- Кыталык хоту сиригэр кэллэр эрэ самаан сайын салаллар. От – мас тыллар, көбөрөр. Оччоҕо олохтоохтор: “Кыталык ырыатын истэн, үөрэн ыарба бүөрэ тылынна, сэппэрээк сэбирдэбэ тэрэйдэ” – дииллэр эбит.
- Кыталык бэйэтин кэрэтин кэриэтэ кырыымпа кылын тардардыы лынкынас саналаах. Сахалар норуот ырыаларыгар хоһуйаллар.
- Кыталыктар күн кылбайа тахсыгыта, салгын сөрүүн эрдэбинэ ыллыыллар, үнкүүлүүллэр. “Тоҕо?” – диэххит. Дьыбардаах сарсыарда кыталыктар ырыалара көһүнэн сиргэ иһиллиэн баҕарар курдук тэттэн, өрө күүрэн ыллыыллар. Бу көтөр өссө маны таһынан ынырык кыраһыабайдык, нарын – намчытык үнкүүлүүр. Хайдахтаах курдук үнкүүлүүллэрий? Биир кыталык хордоҕой саалыгар тахсар, уһун моонньун токуруччу туттан, анар атабынан доҕуйан ылбахтыы – ылбахтыы, ыллаан лынкынатар.Оччоҕо аттыгар баар кыталыктар ол кыталыгы тулалыы туран, эмиэ кынаттарын даллатан моонньуларын араастаан куоҕатан, дьылыгыр атахтарынан үнкүүлүүрдүү хамсанан, бастакы кыталык санатын үүт – үкчү үтүктэн, ыллыыллар. Көтөрдөртөн күндү, кыраһыабай, кэрэ – нарын куоластаах кыталык буолар кини туйгун ырыаһыт. Ол гынан мээнэ элбэхтик ыллаабат, бастаан кэлиитигэр, элбэх буолан ыллыыллар.
- Биир да кыталык туора туран хаалбат, бары үнкүүлүүллэр. Бэл, үнкүүлүөхтэрин иннинэ, доҕотторо аһыыр биитэр утуйар кэмнэригэр, хамсаабакка харабыл буолан олорбут кыталык, эмиэ үнкүү көбөр кыттар. Ол да иһин сахалар кыргыттары бу кэрэ, сэдэх көтөргө холууллар эбит.
- Бу биһиги иннибитигэр Сахабыт сиригэр каартата ыйанан турар. Мин билигин манна кыталыктары ханнык улуустарга көрүүххэ сөбүн ыйан көрдөрүөм. (Каартаҕа бэлиэлэри иилэн көдөрүү).

1. Аллайыаха улууһугар.
2. Верхоянской улууһугар.
3. Бүлүү өрүс сүннүгэр.
4. Муома улууһугар.
5. Халыма өрүс сүннүлэригэр.

- Оҕолоор, бу кэрэ көтөрү көрбүт киһи дьоллоох буолар. Ол иһин биһиги тылынан кыталыгы хайдах хоһуйуохпутун сөбүй? (Оҕолор эппиэттэрэ: таабырыннаан, остуоруйалаан, кэпсээнинэн, номоҕунан, үһүээнинэн, олонхоннон, тойугунан, **хоһоонунан**).

- Айымньыны суруйбут киһини ким диэн ааттыбытый? (Оҕолор эппиэттэрэ: **Автор**) Ол эбэтэр сахалыы **суруйааччы** диэн буолар.

4. II. Тобуруокап хоһооно.

- Мин билигин эһиэхэ кинигэлэри кытта билиһиннэриэм. Бу (Автордар) суруйааччылар бары кыталыгы хоһуйбуттар. (Кинигэ быыстапкатын көрдөрүү).

- Билигин биһиги Бүөтүр Тобуруокап диэн суруйааччы хоһоонун кытта билсиэхпит уонна ааһыахпыт.

- 1) Хоһоону бэйэлэригэр искэ ааһыылара.
- 2) Улаханник, дорҕоонноохтук ааһан иһитиннээри.
- 3) Хоһоону ырытыы, быһаарыы.

- (Автор) суруйааччы саамай кыраһыабайдык туттубут тылларын булуоххайын уонна аннынан тардыабын. (булуллубут тыллары аннынан тардыы).

5. Толорооччу ырыатын истээһин.

- Эһиги санаабытыгар бу хоһоон өссө кыраһыабай буоларыгар туох наада буолуо дии саныгытый? (Оҕолор эппиэттэрэ: **музыка, мелодия**).

- Хоһоону кытта музыка холбостоҕуна туох буолан тахсарый? (Оҕолор эппиэттэрэ: **ырыа**).

- Ырыа буолан тахсарыгар, иһиллэригэр ким нааданый? (Оҕолор эппиэттэрэ: **толорооччу**).

- Уонна өссө ким наада курдугуй? (Оҕолор эппиэттэрэ: **истээччи**).

- Чэ, эрэ оҕолоор сынньана таарыйа ырыа истэбит дуо? (Үөрэнээччи толоруутугар ырыа истии).

6. Кыталык үнкүүтүн үнкүүлээн көрдөрүү.

- Аны ырыа өссө кыраһыабай ис киирбэх буоларыгар тугу гыныахха сөбүй?

- Эһиги толорооччу ыллыырыгар хамсана олорбуккут дии.. Оччоҕо хайыахха сөп эбитий? (Оҕолор эппиэттэрэ: **үнкүүлүөххэ**).

- Киһи толоруутугар кыталык үнкүүтүн көрүөххүтүн баҕарабыт дуо?

- Бу үнкүүнү уол толороро ордук дуу кыыс дуо?(Үөрэнээччи толоруутугар кыталык үнкүүтүн көрүү).

7. Кыталыгы уруһуйдаан холонуу.

- Биһиги кыталык туһунан видеосюжет көрдүбүт, хоһоон аахтыбыт, ырыа иһиттибит, үнкүүнү сэргии көрдүбүт, өссө мань барытын тугунан толорон биэриэхпитин сөбүй? (Оҕолор эппиэттэрэ: **уруһуйдаан**).

- Бары альбоммутун ыллыбыт уонна шаблон көмөтүнэн “Дьол көтөрүн – кыталыгы” уруһуйдуоххайын. Уруһуйгутугар бэйэбит эбии отун – маһын эбэн, тупсаран уруһуйдаан биэриэххитин сөп. (Оҕолор бэйэлэрэ уруһуйдааһыннара).

8. Уруок түмүгэ.

- Оҕолоор биһиги бу уруокка тугу биллибит?

- Биһиги бу уруһуйбутун өссө хайыахпытын сөбүй? (Оҕолор эппиэттэрэ: **бэлэхтиэххэ**).

- Бу уруһуйдаргытын чугас дьоннутугар, табаарыстаргытыгар дьолу баҕаран туран бэлэхтиэххитин сөп.

- Уруокка кыттыгыт иһин махтанабын уонна С. Данилов хоһоонунан бүгүңнү уруокпун түмүктүөхпүн баҕарабын. (Хоһоону ааҕан иһитиннэри)

- Манан уруокпут бүтэр болҕомтобут иһин баһыбаларын. Аны көрсүөххэ диэри!

* Дьиэҕэ үлэ биэри: Хоһоону нойосуус үөрэтии.

Анализ проведённого урока.

Это был нетрадиционный вводный урок “Музыка и изобразительное искусство” по теме: “Можем ли мы через песню мысленно представить и передать услышенное увиденное в изобразительном искусстве”. Постаралась, чтобы дети были участниками урока.

Старалась передать прекрасную птицу – стерх, через стихотворение, через музыку в виде песни. Через бессловесное общение как телодвижение т.е., танец. В течение урока решали проблемную ситуацию: “Можем ли мы через песню мысленно представить и передать услышенное увиденное в изобразительном искусстве”.

Решением проблемы стало, активное участие детей. Актуальность урока – это исчезновение и сохранение этих птиц. На уроке дети узнали места обитания в летнее время в нашей республики – это я думаю немало важная информация. Дети очень внимательно вслушивались на заданные мною вопросы и последовательно раскрыли ключевые принципы музыки – это автор, мелодия и музыка, исполнитель, слушатель. К этим ключевым принципам мы искали следующие деятельности как танец, передача через изобразительное искусство. На каждом этапе урока я всё время напоминала последовательность действий, что дало детям полностью пройти по этапам нашего урока. Когда дети начали рисовать, включила медленную музыку о стерхе, которая помогала детям полностью войти в мир искусства. По ходу оказала индивидуальную помощь.

Поставленные мною цели и задачи урока достигнуты.

Учитель начальных классов ССОШ Рябчикова Л.Н.